

En bo-
t ver-
loopt,
ten op-
zie, van
deze
er inspi-
rabilij-
s, kan
toch
isch over-
brengen,
le tot één
gelijk over

ze onder-
zich onge-
de kerken
bewijzen
bereidende
wstof zijn
comen, en
er ons niet
a vorm van
etij in den
nzen Cate-
cept voor
nodale in-
le kosten,
erken hel-
gend be-
ie andere
A en B
n opinien
geen leer-
at wij niet
at reformeer-
en" hoog-

anig spra-
pgekomen

r. Kuyper
ft te wan-
het Gode
en. Maar
nchelijke
m al dat
gen:

ik spreekt,
eren en te
n verschil-
d alleen te
n Wijsheid,
ik, of door
ner u nu,
ne kennis
oit anders
at ons ik
oit anders
as spiegelt
gen: Bind
ur. Dan in
rder. Dan
in grond-
e, en
eische, een
evenzo,
schillende
elissende
deze niet
e verband
an onder-
sprake kan
aller sub-
nituur, en
er beteke-
elen aan-
atuur en
n wereld-
als archi-
an:

ten archi-
ware dit
aan het-
kunnen
te hetgeen
ener uni-
op subje-
ur om het
het te

m, i, dat
kent aan
ogeleeraar
e He-
geide dat
n over de
t, de ge-
moeten
van als
te drin-
heft ge-
ndslag is
men de
n Senaat
n daarop
ken. Dat
elke die
gebouw
ondering

de fout,
enschap"
esultaten
abreëkt
d. Maar
enschap"
oever nu
van het
ling van
ime in-
denken,
weer de
te plaats

lkander
in onze
object,
nistisch
of de
der in-
uden.
ginnen,
ak van
en, ons
tuiging
tot het
nt ver-
eginsel

Er is nooit door ons gezegd, dat de Universiteit voor ons moest gebonden zijn aan de opinie der Gereformeerden, maar aan de *Gereformeerde beginselen*. Doch natuurlijk, bij die beginselen kan men niet blijven staan. Uit die beginselen moeten allerlei conclusies worden afgeleid, met het oog op de onderscheiden vraagstukken die zich voordoen.

Wat is nu eisch?
Zoo ge bespeurt, dat in de 16de eeuw zulk een afleiding onjuist is geschied, moet ge dan aan die *opinie* of aan het *beginsel* vasthouden?

Natuurlijk aan het *beginsel*.
En wat steekt er dan vreemds in, dat ook Dr. Kuyper, op eenig punt nagaande of de uitgesproken opinie met het beginsel overeenstemt, tot het resultaat komt, dat dat niet het geval is, en alsnu uit hetzelfde *beginsel* anders deduceert?

Vreemd toch, ons wordt verweten, dat we ons dienaren van menschen maken; en als de feiten toonen, dat we dit juist niet doen, en zelfs tegenover een reuzengeest als die van Calvijn volkomen zelfstandig staan, dan heet het weer dat we geen recht hadden, op ons standpunt, van Calvijn af te wijken.

Zoo is het nooit goed, en is de stok om ons te slaan, altoos gevonden.

Over het tweede punt twisten we niet.

Wetenschap die niet bouwt, die niet één geheel optrekt, die zich tevreden stelt, met atomistisch steenen te verzamelen en op een hoop te werpen, is geen wetenschap; en a's Mr. Lohman dat ontkent, helt hij over naar de mechanische school, die nooit door een wetenschappelijk Christen kan aangevaren worden.

Het sporadische, het aphoristische, het atomistische is het *begin* van het onderzoek. Maar voltooid wordt dat onderzoek eerst, en de proef op de som geleverd, zoo deze enkele steenen ineen worden gezet, en alsnu blijkt, dat ze één gebouw leveren.

Moelijker en belangrijker is de eerste quaestie; de vraag namelijk, of onze subiectieve kennis der dingen ooit het geheel der dingen in absoluten zin dekt.

Dit punt zullen we later in onze conclusies op deze losse aantekeningen bespreken. Het punt is uiterst gewichtig.

Sta hier alleen de opmerking, dat wie de geschriften van Johannes, Petrus en Paulus naast elkander legt, zich o. i. niet kan onttrekken aan den indruk, dat elk dezer drie apostelen, hoewel ze samen dezelfde objectieve waarheid verkondigden, en dit voor zich zelve doen in volstrekte gewisheid, toch niet driemaal hetzelfde zeggen, maar hetzelfde op andere elkaar aanvullende wijs.

Uit het straks betoogde leidt nu Dr. Kuyper af, dat ook wij Gereformeerden ons eigen standpunt hebben, van waar we de waarheid zien, en dat we dus, om maar tot een gemeenschappelijk bewust-zijn te komen, niet de een hier, de ander daar moeten gaan staan, maar saam het historisch ons gegeven standpunt hebben in te nemen.

Die eenheid nu van levens- en wereldbeschouwing mag en kan geen incidenteele zijn. De Universiteit verduurt eeuwen, en alzoo is het eisch dat ge een zoodanige eenheid in levens- en wereldbeschouwing aanwijst, die niet het toevallig resultaat is van een tijdelijke overeenstemming, maar wier continuïteit in het volkseven zelf door zijn aard en historie ge-waarborgd ligt. Ze moet derhalve gegrepen worden in die scherpbelijde onderscheidene richtingen, die zich historisch in het volkseven hebben afgeteekend. En uit dien hoofte nu is het voor een Universiteit de binding aan het woord van God alleen denkbaar is door binding aan de Gereformeerde levens- en wereldbeschouwing, of korter gezegd, door binding aan de Gereformeerde beginselen, overmits hierin alleen voor allen sáám ligt uitge-drukt alder grondovertuiging omtrent het woord van God dat in Natuur en Schriftuur tot ons komt. Want houdt ge staande, dat de band aan de H. Schrift volstand, zoo zoudt ge de Natuur weglaten, en zouden onbeslist blijven al die beslissende vraagstukken, die ik in het eerste deel van mijn betoog, zoo formeel als materieel, u voorhield. Vraagstukken, die, gelijk gezegd, bij een enkele philanthropische vereniging mischien buiten het gedrag kunnen blijven, maar die met name bij een wetenschappelijke stichting aanstands om oplossing vragen, en bij uiteenlopende oplossing heel uw Universiteit springen doen.

Dit betoog poogt de geachte schrijver te niet te doen met een grove beschuldiging. Met de beschuldiging namelijk, alsof wij de Gereformeerde beginselen boven Gods Woord stellen:

De schrijver is nu reeds zoover gekomen, dat hij het "woord van God" en de "gereformeerde levensbeschouwing en gereformeerde beginselen" geheel op één lijn stelt: "binding van ene Universiteit aan het woord van God alleen denkbaar" enz. Het is kras, maar niet te kras. Inderdaad wordt, in de gedachte van Dr. K., het woord van God gebonden aan de Gereformeerde beginselen, niet omgekeerd. Wel meenen hij en zijne volgelingen dat zij zelve zich binden aan Gods Woord, maar bij verschil van inzicht daaromtrent besluit . . . de meerdere of mindere overeenstemming van dat inzicht met de gereformeerde levensbeschouwing, zooda als zich uitsprekt in zekeren kring.

"De Universiteit verduurt de eeuwen", het zij zoo, maar "levens- en wereldbeschouwingen", ook die van een volk, gaan soms spoedig voorbij, of worden door andere verdrongen. Als "grondslag" voor een stichting van zoo langen duur schijnen zij niet erg betrouwbaar.

Waar hier de fout schuilt is duidelijk. Dr. Kuyper sprak in een kring van Gereformeerden, niet op het algemeene terrein des levens waar allerlei overtuigingen bestaan.

In dien kring kon natuurlijk van niets anders sprake zijn, dan van een binden der Universiteit aan de *Gereformeerde beginselen*. Maar natuurlijk sloot dit niet uit,

dat Lutherschen haar aan de Luthersche, Roomschen haar aan de Roomsche, Ethischen haar aan de Ethische beginselen kunnen binden.

Wel cusiveert de heer Lohman het woord *eene*, voor Universiteit, doch dit doet niets ter zake. Vollediger zou het zeker geweest zijn, zoo er gestaan had, dat *wij* een Universiteit niet anders binden kunnen. Maar in een bepaalden, afgesloten kring is dit op zich zelf allermint noodzakelijk. Het spreekt van zelf.

En wat de beschuldiging betreft, dat wij het Woord van God onder de Gereformeerde confessie zouden stellen, en niet onze confessie, en dus ook de Gereformeerde beginselen, steeds als appellabel aan den Woorde Gods zouden beschouwen, dat is een gratuite aanklacht, die zoo lijnrecht indruischt tegen wat we steeds op alle manier bepleit, verdedigd, verkondigd en op den voorgrond gesteld hebben, dat we heusch geen regel er aan verspillen zullen, om dit nogmaals breeddeklijk te betoogen.

In het betoog, waartegen Mr. Lohman deze grove, op niets steunende, en door niets gerechtvaardigde beschuldiging inbracht, staat het ten overvloede nogmaals duidelijk uitgesproken, dat het plicht der Universiteit is de juistheid van haar beginselen steeds opnieuw te onderzoeken.

Over den duur der Universiteit volsta de opmerking, dat de levens- en wereldbeschouwing, waarvan hier sprake is, nu reeds meer dan drie eeuwen stand hield, en, zoo ten onzent als in Transvaal, nog steeds in volle kracht blijkt te bloeien.

Er is alzoo geen de minste vrees voor, dat een Universiteit die onze levens- en wereldbeschouwing wetenschappelijk bepleit, fundeert en uiteenzet, geen toekomst voor zich zou hebben.

Zulk een levens- en wereldbeschouwing als de Gereformeerde, heeft met de dag-vindlers die in onze 19e eeuwse scholen rondsladderen, niets gemeen.

Ons psalmgezag.

In verband ook met onze artikelen over den Eredienst verleen we gaarne herbergzaamheid aan een kort opstel van een zuster der gemeente over de wijze, waarop onze psalmen gespeeld en gezongen worden.

Het werd van week tot week, wegens plaatsgebrek, uitgesteld, maar verdient toch te zeer de aandacht, om het niet, zij het ook iets later, op te nemen.

Zij schreef dan:

Van Hervormden kant is een arbeid voor ons Psalmgezag verricht, waaraan in Gereformeerde kringen nog te weinig aandacht is geschonken wordt.

In dit jaar is verschenen een uitgave van ons Psalmboek, die wij te danken hebben aan Dr. J. G. R. Acquoy te Leiden 1); en een Koraalboek, bewerkt door H. P. Steenhuis (organist der Nieuwe Kerk te Groningen), waarin de Psalmmelodien weer zijn teruggebracht tot den oorspronkelijken vorm, waarin zij door Calvijn zijn vastgesteld en door zijne gemeente gebruikt werden. Wij zingen thans onze Psalmen op noten van gelijken duur, hoewel in de meeste Psalmboekjes de melodien nog altijd op *heele* en *halve* noten gedrukt staan. Hier en daar wordt reeds in den huiselijken kring op heele en halve noten gezongen, wat oogenblikkelijk het voordeel met zich brengt, dat men twee of drie versen zingt in plaats van één, en dat zodoende de samenhangende gedeelten uit de Psalmen veel beter tot haar recht komen dan nu bij het zingen van een enkel vers mogelijk is.

Zoowel de uitgave van het nieuwe Psalmboek als het daarnaar bewerkte Koraalboek zijn van een voorrede voorzien, waaruit wij ter kennis-making en ter beoordeeling het volgende mededeelen:

"De Algemeene Synode der Nederl. Herv. Kerk besloot in 1892 over te gaan tot de uitgave van een Psalmboek met herstelling der oorspronkelijke melodien, zooda als die gezongen werden in de dagen van Calvijn, op lange en korte noten.

Tevens besloot zij den Heer Dr. J. G. R. Acquoy, Hoogleraar te Leiden, op te dragen, de kopij van deze melodien aan de Synode te verschaffen, aan welke opdracht met de meeste bereidwilligheid volkomen is.

De Synodale Commissie, aan wie de zaak verder ter behandeling is opgedragen, biedt thans deze uitgave aan, die als een overgang tot een latere, zonder kruisteekens, wij dienen.

De kruisen toch behooren bij de Psalmwijzen niet. Zij komen dan ook in de oudste Fransche Psalmboeken en in de oudste Nederlandsche, die slechts een vertaling daarvan met behoud van dezelfde melodien zijn, nergens voor. Eerst veel later is men begonnen, ze in de kerken te zingen, ofschoon zij in de kerkboeken niet stonden, en sinds de nieuwe berijming van 1773 zij op geen ander gezag dan dat der uitgevers in de genoemde boeken gedrukt. Ze thans plotseling weg te nemen, scheen echter niet raadzaam. Daarom zijn ze hier, bij wijze van overgangsmaatregel, boven de noten ge-plaatst, terwijl tevens onderscheid is gemaakt tusschen die, waarvoor iets te zeggen valt, en die, waarvoor geene enkele geldige reden bestaat.

Geheel anders is het met de lange en korte noten. Deze behooren wel tot onze Psalmwijzen, die dan ook oorspronkelijk inderdaad rhythmisch zijn gezongen. Zou dit echter op nieuw kunnen geschieden, dan moeten zij vóór een herziening ondergaan. Niet alleen toch zijn er in den loop der jaren bij het drukken onnauwkeurigheden ingeslopen, maar de melodien zelve passen niet altijd op de woorden. Dit zal niemand verwonderen, die bedenkt, dat zij meer dan drie eeuwen geleiden, niet voor onze Psalmberijming, maar voor de Fransche zijn geschreven. Reeds met de Nederlandsche vertaling van Dathenus kwamen zij in menige botsing, en aan de eischen van onze tegenwoordige versmaat voldoen zij volstrekt niet.

1) De titel luidt: "Het boek der Psalmen naar de berijming van 1773, met de angwijzen, volgens de eischen der Nederlandsche versmaat ingericht, overeenkomstig het besluit van de Algemeene Synode der Nederl. Herv. Kerk in hare vergadering van 1892." Uitgave van de Nederl. Bijbel-Compagnie.

niet meer. Wil men de Psalmen wederom rhythmisch zingen, dan moet de waarde der noten op verschillende plaatsen een wijziging ondergaan, d. i. nu eens moeten lange kort, dan weer korte lang worden gemaakt.

Bij de officiële of standaard uitgaven in 4°, zijn de oudste Fransche drukken van 1562 en '63 en de oudste Nederlandsche van 1566 en '67 zorgvuldig geraadpleegd, opdat vóór alles de oorspronkelijke lezing der melodien mocht vaststaan. Vervolgens is (met uitzondering van de beginnoten van ieder vers, die op muziek historische en praktische gronden overal lang zijn gelaten) daar waar de rhythmus der zangwijzen rechtstreeks tegen het metrum der woorden indruischt, de waarde der noten met den eisch der versmaat in overeenstemming gebracht. De Hoogleraar is daarbij van zeer strenge beginselen uitgegaan en heeft niets gewijzigd, wat niet voor alle versen van denzelfden Psalm dringend wijziging behoefde. Hij heeft getracht, hierbij zooveel mogelijk naar de bedoeling der toonsetters zelve te handelen. Daarenboven heeft hij door twee eenvoudige teekens van alles rekenschap gegeven. Wie die teekens in acht neemt, kan zonder eenige moeite

naarwezen personen ook door haar tot het aml
gevoerd worden.

Alleen zoo voldoet men aan den eisch van het
Gereformeerde beginsel en wordt de klacht, dat het
verkiezingsrecht der gemeente in onze K. O. een
licie is, ontzwaard.

Reeds nu spreken we den wensch uit, dat
deze kerkrechtelijke studie uit de *Frische
Kerkbode* in vlugschriftformaat overga.

Alleen zoo kan ze werken in den algemeenen
kring onzer kerken, en ze is dat overwaard.

Officiële Berichten.

CLASSEN.

Classis Heerenveen.

De Classis Heerenveen brengt ter kennis van
de Gereformeerde kerken, dat in hare vergade-
ring van 7 Februari 1900 preparatoir is geexa-
mineerd de Candidaat *Homme Jap Heida* van
Middam en door haar als proponent beroepbaar
is gesteld voor de Gereformeerde kerken.

De Classis voornemens,
A. DE GEUS, Præsies.
L. G. GORIS, Scriba.

Heerenveen, 7 Febr. 1900.

Classis Warfum.

De Classis Warfum heeft in hare vergade-
ring van den 7den Febr. l. l. preparatoir
geexamineerd de heeren *S. Idma* van *Ooster-
nederland* (Gr.) en *A. Terpstra* van *Uithuizen*
en hen met algemeene stemmen beroepbaar ge-
steld voor de Geref. kerken.

J. DUURSEMA, Scriba.

Uithuizen, 7 Febr. 1900.

Classis Zwolle.

De Classis Zwolle heeft den 1sten Februari
1900 preparatoir geexamineerd en beroepbaar
verklaard voor de Geref. kerken in Nederland
den heer *W. Wenner* te *Hasselt* (Overijssel),
C. W. E. FLOOS van *Amstela*, Scriba.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Het College van Hoogleraren der Theol.
School brengt ter kennis van de Kerken, dat
het 13 Februari j.l. onderzocht heeft en bevoor-
derd tot Candidaat in de Theologie den Student:
J. C. Dager (adres te Utrecht).

Namens het College van Hoogleraren,
Dr. H. BAYNICK, Secretaris.

Gemengd nieuws.

In Frankrijk geeft de staat aan de Franche
Gereformeerde Staatskerk een som van f. 800.000.
Daar de Franche Protestanten een som van onge-
veer f. 4.000.000 uitgeven, ter bezoldiging van hunne
predikanten, onderhoud van kerkgebouwen, evange-
listie, zendend enz., zoo krijgen zij slechts een vijfde
van den Staat. Jammer, dat uit dit weinige geld
zoo vele kerken hare vrijheid prijgen.

Opmerkelijk! De heer Brunetiere, hoofdredacteur
van het over de geheele wereld bekende tijdschrift
de *Revue des Deux Mondes*, heeft gedurende
zijn verblijf te Rome tweemaal een bezoek bij den
kardinaal Rampolla afgelegd; ook is hij ontvangen
door den paus. Brunetiere is de schrijver van de
bekende brochure: „Het bankroet der wetenschap”,
waarin hij voor een viertal jaren aantoonde, dat
de wetenschap op elk gebied onmachtig is geble-
ken om de problemen van het leven op te lossen.
Sedert dien tijd heeft hij zich steeds meer in
Rome'sche richting bewogen.

Een gezelschap van 33 inboorlingen van Labra-
dor, leden van de Moravische kerk (Hennibutse),
heeft zich door een ondernemer laten verleiden,
hun land te verlaten om zich op de tentoonstelling
te Parijs te laten kijken. Tevens hebben hunne
zendingen zich daartegen verzet. Zij bevinden
zich reeds te Londen en hebben een dertigtal
honden, sleden, enz. medegebracht. De zending
Nestlé heeft de opdracht ontvangen om ze te be-
zoeken en hen onder zijne herderlijke zorg te
nemen.

WINCKEL.

Voer Kinderen.

AAN VRAGERS.

Moet men zeggen aanblijven of aanblijven,
want de een zegt het anders dan de ander.

De vriend die dit vraag zal, hopen we, te
vreden zijn met een kort antwoord, al is 't waar
dat er gerust een paar kolommen over zouden
te vullen zijn. Maar dat gaat hier niet.

Zooals iedereen ziet is aan een voorvoegsel
van *blijden*. Is nu zulk een voorvoegsel van
het grondwoord te scheiden in 't gebruik, dan
krijgt het den klemtoon, zoo niet dan ook niet.

In aanblijven valt de klemtoon anders, daar men
zegt: *blijd aan* en niet: ik grond door.
Hoe staat het nu bij aanblijven?

'Antwoord is dat bij dit woord, gelijk bij
meer met „aan” gevormd, het gebruik zeer af-
wisselend is, en zelfs mettertijd verandert.

Onze vaderen schreven:
„Aaniet mijn moeie,”
„Aanmerkt de lelien,”
„Zij schoneven het aan.”

Wij daarentegen zeggen juist andersom.
„Ziet aan. Merkt aan. Aanmoet.”

Bij „aangeblijven” ging men zeer willekeurig
te werk, wij lezen b. v.:

„Aanblijden den Heere.”
„Zij hebben hetzelfde aangeblijven.”

Dus was „aan” soms scheidsbaar soms niet.
En zoo is het nog. De meeste menschen
spreken uit aanblijven. Maar die zeldze men-
schen spreken ook uit aangeblijven. Wat het
gebruik betreft, men zegt eveneens: „De heidenen
blijden algenen aan”, als de heidenen
aangeblijven afgeiden.

Het kort begrip der zaak is, dat het tegenwoordig
vrijwel 't zeldze is of men den nadruk op *aan*
of *blijden* legt, en dit „aan” al of niet
scheidt. Doch daar geen mensch zal zeggen „aan-
blijden” maar wel *aangeblijven*, moet men om zich
zelf gelijk te blijven ook eigenlijk zeggen ik
blijd aan en niet: „ik aanblijd”, en dan valt de
klemtoon op *aan*.

Ontrent het gebruik is op te merken, dat
wanneer „aangeblijven” figurlijk wordt genomen,
voor „hoog vereren”, men altijd zegt *aan-
blijden*; b. v. hij *aangeblijd* de kunst, en niet: hij
blijdt de kunst aan. Strikt genomen is echter
't laatste zoo goed als 't eerste.

Wat is beter te zeggen: algemeene geschiede-
nis of wereldgeschiedenis en moet het wezen ge-
chiedenis des vaderlands of vaderlandse ge-
chiedenis?

Deze beide vragen behoren eigenlijk niet
bije, gelijk we zien zullen.

Wat beter is van de twee eerstgenoemde valt
niet te zeggen, omdat het twee geheel verschil-
lende gevallen zijn.

Door „Algemeene geschiedenis” verstaat men
de geschiedenis der volken, voor zoover die
bekend is en te beschrijven valt. Als een boek
verhaalt de lotgevallen van het Franche volk,
en het Engelse enz. dan behandelt het Alge-
meene geschiedenis. Men bepaalt zich dan niet
tot één volk.

Nu zijn er gebeurtenissen, die voor alle of
althans voor verschillende volken van belang
zijn, die op heel de wereld invloed hebben
gevoeld. Gelijk elk volk zijn geschiedenis
heeft, zoo heeft ook de wereld haar loop en
lotgevallen. Daarbij zijn allen meer of min be-
trokken. Geef ik nu een verhaal van zulke
feiten of lotgevallen dan schrijf ik *Wereldge-
schiedenis*.

De volksverhuizing, de kruistochten, de kerk-
hervorming zijn gebeurtenissen voor heel de
wereld van betekenis. Zij behooren tot de
Wereldgeschiedenis. Maar de troonsbestijging van
Karel IX, het nemen van de Zilvervloot, de
slag bij Navarino zijn feiten die meer alleen van
belang waren voor Frankrijk, Nederland, Grie-
kenland of Turkije elk voor zich. 't Verhaal
dezer dingen behoort dus tot de algemeene
geschiedenis.

Waartoe een feit behoort hangt alzo af van
zijn belangrijkheid voor één volk of voor vele.

„Vaderlandsche geschiedenis” en „geschiede-
nis des vaderlands”, zijn bij ons twee uitdruk-
kingen voor dezelfde zaak. Volkomen juist is
dit echter niet.

Een *Vaderlandsche geschiedenis* is strikt ge-
noem een of andere geschiedenis, die (voor Ne-
derland) een bepaald Nederlands karakter
heeft, die Nederlandsche deugden, taal, zeden
enz. helder doet uitkomen, die nergens zoo kon
gebeurd zijn dan in Nederland. Zoo spreekt
men ook van vaderlandsche deugden, vader-
landsche liederen, vaderlandschen trant enz.

Daarentegen is een „geschiedenis des vader-
lands”, die van het land onze geboorte en dus
hier van Nederland, ieder begrijpt wel, dat
eigenlijk alleen die laatste uitdrukking goed is
voor wat we bedoelen.

Doch nu het gebruik eenmaal de laatste
benaming meestal verwisselt met „Vaderlandsche
geschiedenis” is 't niet verkeerd, zich ook van
die uitdrukking te bedienen. We spreken even-
zoo van Engelse berichten, Franche lessen-
boeken, en meenen dan vaak: berichten over
Engeland, of omtrent Engelse zaken, lessen-
boeken om Franche uit te leeren enz. Menig
jongen zegt: „Mijn Engelse boek” en meent
dan 't boek waaruit hij Engelsch leert. Evengoed
echter kunnen Engelse berichten loopen over
Russische zaken, en een Franche lessenboek
lessen in 't Latijn bevatten. Een Duitsch boek
kan eenvoudig een verhaal bevatten in 't Duitsch
geschreven.

We drukken ons dus nog al eens onnauw-
keurig uit, en het is heel goed en zeer nuttig
daar op te letten, het in te zien. Niet echter
te vitten op hen die iets min juist zeggen.
„Want” zei eens iemand, „als je zoo op je
woorden moet passen, is 't geen leven.”
En daar is veel van waar. Evenwel, als we 't goed
zeggen kunnen, laat ons het dan ook doen!

Nog een onzer lezers vraagt ons, hoe het toch
wezen moet *niet* of *uitzen*. Want, zegt hij,
het ene staat in de boeken, het andere zegt
men altijd.

In dit laatste heeft onze lezer grootendeels
gelijk, gelijk alle verkouden menschen en die
hen bijwonen weten. Wat nu de zaak zelf
betreft, die is eenvoudig zoo. In onze taal (en
in andere) komt het verschijnsel voor, dat voor
sommige woorden nog een letter wordt gevoegd,
die men naar verkiezing kan gebruiken of weg-
laten. Zoo zetten wij voor *niet* en *f*, en de
Engelsen een *s*, andere voorbeelden zijn *nijp*
en *knijp*, *linkerhand* en *slinkerhand*.

De geleerden noemen zulk een voorvoeging
prothesis. Hoe die voorvoeging ontstond en meer
nog kunnen we hier niet behandelen. Voor de
betekenis maakt zij geen verschil, alleen is
soms 't ene meer gebruikelijk of wat deftiger
dan 't andere. Men zal b. v. tot een kleinen
jongen niet zeggen: „Je moet niet met de *slin-
kerhand* eten.” Wederom zeggen we niet: De
nood knijpt, maar *nijpt*.

HOOGENIEK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Nes en Wierum, A. Groenewegen,
te Woudsend c. a. — Oostwold, H. Meijer,
te Reijndam. — Zaandam A. W. Breukelaar, te Halfweg.
AANGENOMEN: Barendrecht, J. E. Vonckenberg,
te Voorthuizen.

BEDANKT: Exmorta en Allingawier, J. Koning,
te Mijdsrecht. — Ilst, J. Brouwer, te Oude We-
ring. — Oldeboorn, W. T. Nijenhuis, te Britsum.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Lutjegast, G. Hennemink, cand. te
Amsterdam. — Delfzijl, J. W. Knaap, te Groot-
gast. — Uithuizen, H. J. Brouwer, te Looze, cand.
te Zierikzee. — Haastrecht, H. Oldeman, te Hee-
rewaarden. — Pietersburg, M. J. F. Schoneveld,
te N. Beerta. — Oud Alblas, H. Doornveld,
te Kerkwijk. — 's-Gravenhage, E. J. W. Posthumus
Meijes Jr., te Middelburg. — IJsendijke en Grattijk,
P. IJdema Cr., cand. te Jorwerd. — 's-Heerengen-
bosch, F. C. A. Pantekoeck, te Tiel. — Eeverdingen,
B. C. Verhagen, cand. te Utrecht. — Berkhout, A.
Stramrood, F. H., te Twik. — Oud-Voorn, G.
Tjalma, te Veen. — Delft, A. ten Have, te Emen-
na. — Rouwen, J. L. Dippel, te De Bilt. — Ruig-
huizen, J. van Rijk, te Tjerkwerd.

AANGENOMEN: Oterdum, H. Buiskoop, te Koe-
dijk. — Terwold, K. Pekkering, te Sleen. — Osch,
J. Herderschee, J. H., te Deventer.

BEDANKT: Zutphen, C. G. M. Quack, J. C. W., te
Winterswijk. — Wargen, P. C. A. Douwes, te Zuid-
wold. — 's-Graveland, B. van Meer, te Utrecht.
— Sipkema, F. IJdema, Cr., cand. — Deinum, R.
Hazelhof, te Schalrum c. a. — Uitwijk, Waardhui-
zen en Waterlandskerk c. a. — P. de Looze, cand.
te Zierikzee. — Lutjegast, G. Hennemink, cand. te
Amsterdam. — Wageningen c. a. — G. van Wijhe,
te Voorhout. — Kerk- en Kapel-Averath, H. G.
Oudegeest, te Rhenoy. — Witsen, B. C. Verhagen,
cand. — Oudega, H. M. W. Ruykes, te Menaldum.

Advertentiën.

Tot onze droefheid behaagde het den
Heere uit ons midden weg te nemen, den
oudsten onzer Bedienaren des Woords,
Da, J. VAN MANTGEM,

die ruim 16 jaar, eerst als Leeraar van
éene, daarna van beide vereenigde Gere-
formeerde Kerken, trouwelijk, naar de mate